

РЕЦЕНЗИЯ

от проф. Веска Митева Шошева, дп, МФ на ТрУ
за дисертационен труд „Динамика на профила на девиантното поведение
на малолетни и непълнолетни правонарушители за периода 2010- 2014
година в Община Стара Загора”

разработен от Румен Василев Василев за присъждане на
образователната и научната степен „ДОКТОР “ по научната
специалност „Организация и управление извън сферата на материалното
производство (Социални дейности)”, професионално направление 3.4.
Социални дейности, област на висше образование Социални, стопански и
правни науки

Румен Василев Василев е роден 12.07.1958 година в гр. Пещера.
Завършва средно образование в „Техникум по тютюна и тютюневите
изделия” в гр. Пещера. През 1999 г. завършва право във ВСУ „Черноризец
храбър” гр. Варна, а през 2010 г. получава ОКС ”магистър” по „Социална
работа и медиация” в ТРУ, гр. Стара Загора. Преминава през различни
курсове и специализации в Института по публична администрация,
София, Министерство на държавната администрация и
административната реформа, София, Европейски център за чужди езици
и мениджмънт „Европа”- София и др.

Професионалният път на Румен Василев, преминава през: технолог
в „Слънце- БТ”- гр. Стара Загора, главен юристконсулт в РИО на МОН-
Стара Загора, младши юрист юристконсулт в отдел „Правен” на
Община Стара Загора, младши експерт в „Правно обслужване” в
отделите „ здравеопазване и Социални дейности”, „Обществени

поръчки”, „Образование, младежки дейности и спорт” и „Образование” в Община Стара Загора.

От учебната 2007/8 година, работи отначало като хоноруван асистент, а след това като асистент към катедра „Социални дейности” на Медицински факултет към Тракийски университет.

Паралелно с всичко това е член на МК по ЗБППМН и председател на състава разглеждащ възпитателни дела, експерт в новата българска администрация, член на „Комисия по изпълнение на наказанията в местата за изтърпяване на присъдите”, Стара Загора, член на „Областна комисия по пробация”.

През 2012 г. е записан като докторант в самостоятелна форма на обучение в Медицински факултет на Тракийски университет по научната специалност „Организация и управление извън сферата на материалното производство (Социални дейности)”

Отчислен е с право на защита на 07.07.2016г.

Представеният за рецензиране дисертационен труд, следва динамиката и профила на девиантното поведение на малолетните и непълнолетните правонарушители за период от 5 години. Реализирането на подобно изследване е станало възможно благодарение на активната дейност на докторанта непосредствено в процеса му на работа с изследваната група респонденти. Отбелязвам този факт, за да подчертая личното присъствие на докторанта във всеки един от етапите на изследователската процедура, не само като епизодично присъствие, но и като неразделна част от цялата процедура на емпиричното проучване.

В дисертационният труд се открояват няколко важни акцента около които се разгръща проучването и които са в неразривна връзка по между си.

Първият от тях е разглеждане на девиантното поведение на малолетните и непълнолетните правонарушители, като резултат и следствие от връзката биологично- социално, изследвана в годините и приета като една от концепциите с особена значимост. Около този акцент, докторанта се е постарал да представи, прецизно отделните взаимно влияещи се фактори, които имат своя „принос” към формиране на девиантното поведение. Балансирано и в дълбочина, тук е очертана, групата на малолетните и непълнолетните правонарушители, като социална и правна категория, с което се изгражда връзката на този акцент на дисертационното изследване със следващите.

Като следва логиката на процесите, отнасящи се до различните научни концепции и нормативно правната база, Румен Василев реализира успешен прочит на нормативната и правна регулация на процеса на социализация на малолетните и непълнолетните правонарушители, фокусирайки вниманието си върху съвременното национално законодателство, за защита правата на децата правонарушители. Историческата ретроспекция, която ни е представена тук е един от приносните моменти в дисертационния труд. Това е и следващия акцент в изследването, който става определящ на рамката, в която ще се търсят факторите оказващи влияние върху различните процедурни моменти с отношение към оценката на поведенческия профил на правонарушителите (малолетни и непълнолетни).

В този акцент важно място е отредено на присъствието и дейността на различните институции подаващи и обработващи информация, свързана с малолетните и непълнолетните правонарушители. Анализа реализиран от докторанта тук, очертава поредица от нерешени въпроси за връзката между отделните институции, чиято дейност тясно е обвързана с децата правонарушители, за недобрата координация между тях, както и за

различният прочит на отделните прояви отразен в дешифрирането им и представянето им като един или друг отчет.

Посочените два акцента изграждат базата за определяне на дизайна на изследването и позиционирането на емпиричното изследване в рамките на информационният поток, представен на различно равнище и от различните участници в процеса, наречен „отчетност”.

Прецизно и точно са формирани целта, задачите, обекта, предмета и хипотезата на изследването. Дизайн на изследователската процедура по елегантен начин ни поднася логиката на целият процес и отразява в дълбочина замисъла на автора да постави в акцента на своето изследователско поле, недостатъците в отразяването на динамиката и профила на малолетните и непълнолетни правонарушители, които като краен резултат затрудняват превантивната дейност и корекционната работа с последните. Това според мен е сериозна реплика на докторанта към административно- регулативната дейност на различните институции.

За да реализира успешно целта на изследването си, докторанта ни представя в много подробен, разгърнат вид поредица от анализи върху различни показатели свързани с динамиката и профила на правонарушенията за периода от 2010 до 2014 година. Всичко това е много добре илюстрирано с диаграми.

В тези анализи, докторанта осъществява една своеобразна в „дисекция” на правонарушенията. В тази част на труда Румен Василев, проследява водените и преминали през ДПС малолетни и непълнолетни правонарушители, наложените възпитателни мерки по пол и възраст, извършените противообществени прояви по местоживеене, правонарушения извършени от малолетни и непълнолетни безнадзорни и/ или малтретирани. Не е пропуснат анализа свързан с условията в които са живеели малолетните и непълнолетните правонарушители, както и

взаимоотношенията в различните интерперсонални системи „деца-родители“, „деца-възрастни“, които се грижат за тях.

Обхвата на цялото емпирично изследване респектира не с големия брой респонденти (независимо от факта, че цифрата е внушаваща), а със задълбочеността с която е реализирано, с добросъвестното отношение към детайла, със собственият прочит на автора към резултатите към всеки анализ.

Обобщен този прочит поставя редица нови моменти свързани с дейността на институциите отразяващи движението и профила на малолетните и непълнолетните правонарушители. Поставя се въпроса за промяна в моделите за превенция, за смисъла и значението на наложените възпитателни мерки, отправена е реплика за промяна в социалната и битова среда в която функционират респондентите с цел не допускане на дефицити в поведенческите модели на възрастните или връстниците, на равнище микро и макро среда, които „привнасят“ своя дял и в поведението на малолетните и непълнолетните, чрез подражанието, което те използват.

Всичко което докторанта е реализирал в този етап на изследването, му позволява да създаде база от данни, която обособява фактори влияещи върху девиантното поведение и профила на респондентите, статусните характеристики, генезиса на противообществените прояви, както и техния интензитет.

В заключение искам да отбележа, че представеният дисертационен труд е отражение на личната позиция на автора, изградена в годините, както и резултата от неговата визия на пряк участник в процесите. Това е определящо за научната и практико-приложната стойност на труда, за неговата значимост отнасяща се до административно-правната регулация на процесите свързани с девиантното поведение на малолетните и непълнолетни правонарушители. Независимо от

регионалният характер на емпиричното изследване то звучи с особена чувствителност и отразява тенденции и нерешени административни въпроси на национално равнище, за всички институции, които имат отношение към проблема. Изследователска процедура от подобен характер е провокация към утвърдените в годините традиции свързани с отчитане на динамиката и профила на девиантното поведение, не само при деца, но и при възрастни. Изследване от подобен характер би било добре да се осъществи и в други региони на страната, с цел очертаване в по-широк мащаб на всички дефицити, свързани с превантивната дейност при работата с малолетни и непълнолетни правонарушители. Подадената идея и реализирана процедура от докторант Румен Василев, може да послужи като модел за бъдещо национално емпирично изследване в този план.

Солидаризирам се с изведените приноси от докторанта с тази забележка, че някои от тях могат да бъдат по конкретно формулирани, което ще даде възможност за по-голяма яснота на конкретния приносен момент /например приноси 1 и 3 от приносите с теоретичен характер/.

Авторефератът отразява пълноценно основните моменти от съдържанието на дисертационния труд. Публикациите са свързани с дисертационното изследване и са част от етапите му.

В заключение ще отбележа, че дисертационният труд на Румен Василев на тема "Динамика на профила на девиантното поведение на малолетните и непълнолетните правонарушители за периода 2010-2014 г. в Община Стара Загора" е труд с подчертано приносен характер в областта на етопедичната проблематика, което ми дава основание с професионална убеденост да подкрепя с положителния си вот, присъждането на ОНС "доктор" " по научната специалност „Организация и управление извън сферата на материалното производство (Социални дейности)", професионално направление 3.4.

*Социални дейности, област на висше образование Социални, стопански и
правни науки на Румен Василев Василев.*

Рецензент: проф. Веска Шошева дп